

Kraftsamling

-Riksförbundet FUB:s utbildningspaket för lokalt och regionalt intressepolitiskt påverkansarbete

Kraftsamling

-Riksförbundet FUB:s utbildningspaket för lokalt och regionalt intressepolitiskt påverkansarbete

Inledning

Riksförbundets intressepolitiska arbetsgrupp har tagit fram ett utbildningspaket som vi kallar för "**Kraftsamling**". Det innehåller en sammanställning av material, som är framtaget vid kansliet. I några fall handlar det om material som har tagits fram av en myndighet eller en annan organisation, men där FUB aktivt har bidragit. Utbildningspaketet innehåller Riksförbundet FUB:s ställningstaganden i olika intressepolitiska frågor.

Filmer och inspelade webinarier kan exempelvis användas som inledning vid politikerträffar eller fungera som information vid medlemsmöten i lokalföreningen. Materialet är kategoriserat i olika intressepolitiska arbetsområden som berör personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) och deras anhöriga. Vi hoppas att "Kraftsamling" ska fungera både som inspiration och stöd i det viktiga lokala och regionala påverkansarbetet inom FUB.

Vid ett webinarium presenterade riksförbundet innehållet i "Kraftsamling" och gav exempel på hur man kan använda materialet i lokalt och regionalt påverkansarbete. [Se webinariet om utbildningspaketet "Kraftsamling" här.](#)

Följande intressepolitiska arbetsområden tas upp i utbildningspaketet:

Funktionsrättskonventionen, LSS, skola och utbildning, flerfunktionsnedsättning/personlig assistans, vuxnas ekonomi, socialförsäkring, krisberedskap i LSS-verksamhet, ställföreträderskap, demokrati/val, barn och familj, anhöriga, arbete, hälsa och vård, Agenda 2030.

“Kraftsamling” innehåller:

- **FUB:s intressepolitiska kit 2026** (med uppdaterade fakta om de olika LSS-insatserna, förslag på frågor att ställa till politiker och driva i kommunen, mallar för lokala debattartiklar).
- **FUB:s rapporter** (om LSS, skola, ställföreträdarskap, covid-19 pandemin, samhällsekonomisk analys av minskade LSS-insatser (Payoff), vuxnas ekonomi, LSS-bostäder).
- **FUB:s kunskapsstöd** (samverkan enligt LSS, individuell plan enligt LSS, LSS-utjämningsen, upphandling av LSS-verksamhet, offentlig statistik som stöd i påverkansarbetet).
- **FUB-filmer** (kvalitet i daglig verksamhet, kompetensförsörjning i LSS-verksamhet, individuell plan enligt LSS, 10 korta animerade filmer om LSS).
- **Inspelade webinarier** (riksförbundets LSS 30 år-webbinarier, webinarium om etik och välfärdsteknik, två webinarier om individuell plan, varav ett är lättpratad).
- **Temadagar för personer** med IF (om funktionsrättskonventionen, diskriminering, demokrati, EU och EU-val, hälsa, vuxnas ekonomi).
- **Remissvar** (ett urval av särskilt intressanta remissvar inom olika områden).

Inledning	2-3
”Kraftsamling innehåller”	3
Funktionsrättskonventionen	15-16
Riksförbundet FUB:s verksamhetsinriktning 2024 – 2028	15
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	15
Lättläst: Funktionsrättskonventionen	16
Inspirationsmaterial om hur man kan använda konventionen i lokalt och regionalt påverkansarbete	16
FUB-skrift med förslag på hur man kan använda funktionsrättskonventionen i lokalt och regionalt påverkansarbete	16
FUB:s temadag om funktionsrättskonventionen för personer med IF	16
LSS	17-38
Intressepolitiskt LSS-kit 2026	17
LSS 30 år-webbinarier om tillämpningen av LSS	18
Webbinarium om kommuners lag och domstolstrots när det gäller LSS	18
Webbinarium om samhällsekonomiska effekter av minskade LSS-insatser	19
Webbinarium om familjer med barn med intellektuell funktionsnedsättning	20
Webbinarium med Ida Norberg	21
Webbinarium med Magnus Tideman	22
Webbinarium med Andreas Pettersson	23

LSS fortsättning

Samhällsekonomisk granskning av minskade LSS-insatser	24
Webbinarium om välfärdsteknik i LSS-bostad	25
Guide om etik och välfärdsteknik	25
Webbinarier om individuell plan enligt LSS	26-27
Webbinarium: "Jag äger - Individuell plan": Nyckel till självbestämmande	26
Lättpratad webinarium om individuell plan	27
FUB-filmer om LSS	28-30
"Kvalitet i daglig verksamhet"	28
"Bästa jobbet" - om kompetensförsörjning i LSS-verksamhet	29
"Jag har en plan" om individuell plan, enligt LSS	30
Tio korta animerade filmer om LSS	30
FUB:s kunskapsstöd om LSS	31-32
"Samverkan enligt LSS – Viktigt men inte lätt"	31
"Individuell plan"	31
"Hur fungerar LSS-utjämningsystemet?"	32
"Upphandling av LSS-verksamhet"	32
Offentlig statistik som berör personer med IF	32

LSS fortsättning

FUB:s rapporter om LSS	<u>33-35</u>
”Brister och möjligheter i LSS-bostad” (2025)	<u>33</u>
”Utvärdering Riksförbundet FUB – Samhällsekonomisk analys av beviljade insatser för grupp 1 i LSS personkrets” (2024)	<u>33</u>
”Femhundra röster om LSS – En inblick i verkligheten från norr till söder” (2018)	<u>34</u>
Lättläst: ”Femhundra röster om LSS” (2018)	<u>34</u>
”Föräldraansvar till barn med funktionsnedsättningar” (2018)	<u>34</u>
”Ett gott liv – Om bostad och stöd i bostaden” (2014)	<u>35</u>
LSS-skolan	<u>35</u>
FUB:s remissvar som berör LSS	<u>36-38</u>
”Digital teknik på lika villkor” (SOU 2025:39)	<u>36</u>
”Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn” (SOU 2024:50)	<u>36</u>
”Utökade registerkontroller vid anställning i kommun” (DS 2024:2)	<u>37</u>
En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten” (SOU 2024:25)	<u>37</u>
”Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen” (SOU 2023:56)	<u>37</u>
”Boende på (o)lika villkor - merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS” (SOU 2021:14)	<u>38</u>

LSS fortsättning

FUB:s remissvar som berör LSS

"Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen"
(SOU 2018:88) [38](#)

FUB:s temadagar för personer med IF [39-40](#)

Funktionsrättskonventionen [39](#)

Temadag om diskriminering [40](#)

Demokrati [40](#)

EU och EU-valet [40](#)

Hälsa [40](#)

Vuxnas ekonomi [40](#)

Skola och utbildning [41-43](#)

FUB:s policy för skola och utbildning [41](#)

Rapporter [41](#)

"Att få vara sig själv och del av ett sammanhang" (2023) [41](#)

Lättläst: "Att få vara sig själv och del av ett sammanhang" [41](#)

Skola och utbildning fortsättning

Remissvar inom skolområdet	42-43
“Förbättrat stöd i skolan” (SOU 2025:44)	42
“Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande” (SOU 2025:19)	42
“Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan” (SOU 2025:8)	42
“Fler vägar till arbetslivet” (SOU 2024:74)	43
Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)	43
Uppföljning för utveckling – ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola (SOU 2023:95)	43
Flerfunktionsnedsättning/personlig assistans	44-46
Rapporter	44
“Till mångas nytta” (2010)	44
“Assistansersättningen efter 2023 års lagändringar” (2025)	44
Socialstyrelsens kunskapsstöd “Att utveckla den dagliga verksamheten – För deltagare med omfattande funktionsnedsättningar” (2025)	44

Flerfunktionsnedsättning/personlig assistans fortsättning

Information om flerfunktionsnedsättning, metoder mm	45
Om flerfunktionsnedsättning på Nka:s webbplats	45
“Vi är med!” – paketet	45
KomBo (Kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet)	45
“Att bli vuxen”	45
Remissvar	46
Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)	46
Översyn av yrket personlig assistent (SOU 2020:01)	46
Behov av hjälp med andning och sondmatning (S2019/00767/FST)	46
“Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen” (SOU 2018:88)	46
Vuxnas ekonomi	47-48
Rapporter	47
“Fångad i fattigdom?” (FUB 2025)	47
Lättläst: Fångad i fattigdom? (2025)	47
Remissvar	48
Kontantutredningen (Fi2024/00068)	48
En tillgänglig och säker e-legitimation (SOU 2023:61)	48

Socialförsäkring	49-50
Skrivelser	49
Om merkostnadsersättning	49
Remissvar	49-50
Administrativa sanktioner i socialförsäkringen (Ds 2025:8)	49
Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel (S2024/02135)	50
Aktivitetskrav inom försörjningsstödet - för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet (S2024/02055)	50
Krisberedskap i LSS-verksamhet	51-53
Rapporter	51
"Efter pandemin vill jag leva som vanligt" (2021)	51
Lättläst: "Efter pandemin vill jag leva som vanligt" (2021)	51
Remissvar	52-53
"Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig" (SOU 2024:65)	52
"Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen" (SOU 2024:06)	52
Studiecirkelmateriel om krisberedskap	53
FUB:s Aktivistkit om krisberedskap	53

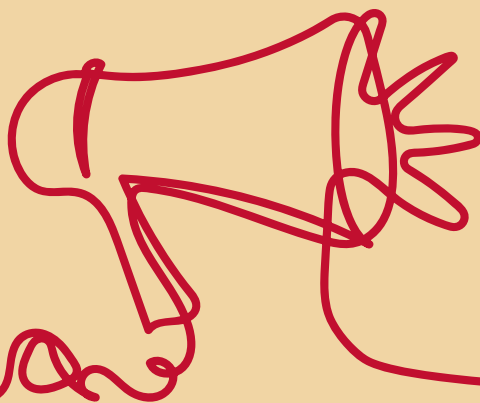
Ställföreträdare	54-55
Rapporter	54
”Kunnig, engagerad och tillgänglig - En rapport om rollen som god man och förvaltare för vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning” (2021)	54
Lättläst: ”Kunnig, engagerad och tillgänglig” (2021):	54
Remissvar	55
En tillgänglig och säker statlig e-legitimation” (SOU 2023:61)	55
”Gode män och förvaltare - en översyn” (SOU 2021:36)	55
Demokrati/val	56-58
Information på FUB:s webbplats	56
Rapport ”Alla vill vi prata med en politiker” (2018)	57
Remissvar	57-58
”Säkerhet och tillgänglighet vid val” (SOU 2021:96)	57
Lättpratad: Temadag om demokrati	57
Film från Ung i FUB:s demokratiläger	58
Digital studiecirkel ”Mitt Val”	58

Barn och familj	59-61
Rapporter	59
“500 röster om LSS” - avsnitten om familjeinsatserna (sid. 53 - 75)	59
“Föräldraansvar till barn med funktionsnedsättningar” (2018):	59
FUB i debatten	60
“Ge barn rätt att klaga enligt barnkonventionen”	60
“Barn kan fortfarande väljas bort – skollagen måste ändras”	60
FUB:s remissvar	60-61
“En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas” (Ds 2024:30)	60
“För barn och unga i samhällsvård” (SOU 2023:66)	60
“Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen” (SOU 2023:40)	61
“Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB” (SOU 2022:31)	61
“Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen” (SOU 2018:88)	61

Anhöriga	62
Rapport	62
”Utvärdering Riksförbundet FUB – Samhällsekonomisk analys av beviljade insatser för grupp 1 i LSS personkrets” (2024)	62
Remissvar	62
”Stärkt stöd till anhöriga” (SOU 2024:60)	62
Arbete	63-64
Rapport	63
”Nödvändiga arbetsmarknadsreformer - funktionsrättsrörelsens 73-punktsprogram” (2021)	63
Remissvar	63-64
”Ökad kvalitet hos Samhall och flera vägar till skyddat arbete” (SOU 2025:29)	63
”Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna” (SOU 2024:16)	64
”Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle” (SOU 2019:4)	64
FUB i debatten	64
Debattartikel: ”Det är dags nu, regeringen - höj taket i lönebidraget”	64

Hälsa och vård	65-67
Material på FUB:s webbplats	65
Remissvar	66-67
Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel (S2024/02135)	66
God tvångsvård - trygghet, säkerhet och rättssäkerhet i psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40)	66
God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)	66
En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)	67
Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20)	67
Agenda 2030	68
Filmer om Agenda 2030	68

Funktionsrättskonventionen

Riksförbundet FUB:s verksamhetsinriktning 2024 – 2028

FUB:s verksamhetsinriktning är ett dokument som övergripande berättar vad FUB ska arbeta med under fyra år. Verksamhetsinriktningen utgår ifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, funktionsrättskonventionen. Verksamhetsinriktningen antogs av förbundsstämman den 1 - 2 juni 2024.

[FUB:s verksamhetsinriktning 2024-2028](#)

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, funktionsrättskonventionen, förtydligar att de mänskliga rättigheterna gäller för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning. Sverige godkände konventionen i december 2008 och den trädde i kraft i början av år 2009.

[Funktionsrättskonventionen](#)

Lättläst: Funktionsrättskonventionen

Sverige sa ja till funktionsrättskonventionen 2008.

Den började gälla 2009.

En konvention är regler som länder kommer överens om att de ska följa.

Konventionen består av 50 olika artiklar.

Varje artikel handlar om ett ämne

och om vilka rättigheter personer med funktionsnedsättning ska ha när det gäller just det ämnet.

[Funktionsrättskonventionen på lättläst](#)

Inspirationsmaterial om hur man kan använda konventionen i lokalt och regionalt påverkansarbete

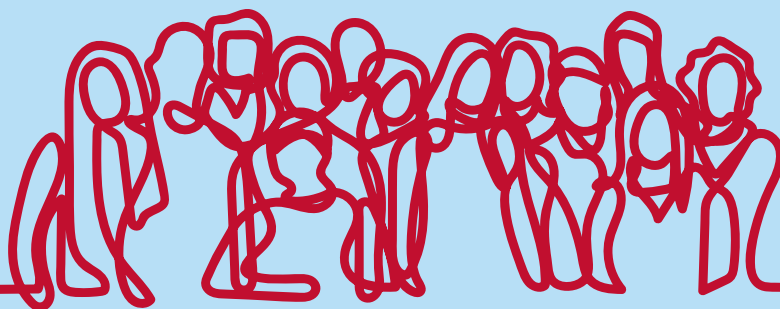
- **FUB-skrift med förslag på hur man kan använda funktionsrättskonventionen i lokalt och regionalt påverkansarbete**

Kansliets intressepolitiska arbetsgrupp har tagit fram en skrift om hur man kan använda artiklarna i funktionsrättskonventionen och FN-kommitténs rekommendationer till Sverige i det intressepolitiska påverkansarbetet.

[Funktionsrättskonventionen och FN:s rekommendationer 2024 - Förslag på hur de kan användas intressepolitiskt på lokal och regional nivå](#)

FUB:s temadag om funktionsrättskonventionen för personer med IF

[Temadag om funktionsrättskonventionen](#)

Intressepolitiskt LSS-kit 2026

FUB-kansliets intressepolitiska arbetsgrupp har tagit fram ett intressepolitiskt LSS-kit 2026. Det innehåller: Nuläge när det gäller olika LSS-insatser, länkar till nationell- och lokal statistik, FUB:s ställningstaganden och förslag på frågor att ställa till lokala politiker. I kittet finns även mallar för lokala debattartiklar.

[Riksförbundet FUB - LSS-kit 2026](#)

LSS 30 år-webbinarier om tillämpningen av LSS

Riksförbundet FUB uppmärksammade 2024 att LSS-lagen fyllde 30 år. Sex webinarier anordnades som tog upp tillämpningen av LSS ur olika perspektiv. Webbinarierna är inspelade och kan användas vid exempelvis styrelseutbildning och medlemsmöten.

- **"Kommuners lag- och domstolstrots när det gäller LSS":**
Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt, Uppsala universitet.

Det blir allt vanligare att kommuner inte följer LSS, med hänvisning till bristande resurser. Detta trots att LSS är en rättighetslag. Politiker i en kommunal nämnd kan dömas för tjänstefel i samband med myndighetsutövning, men likväl åtalas inte förtroendevalda för tjänstefel.

[LSS 30 år – Webinarium om kommuners lag och domstolstrots när det gäller LSS.](#)
[18 mars 2024](#)

Olle Lundin

- **”Samhällsekonomiska effekter av att LSS-insatser har minskat”:**
Jonas Huldt, VD Payoff.

FUB gav företaget Payoff i uppdrag att genomföra en samhällsekonomisk undersökning av att LSS-insatser har minskat i både antal och omfattning. Fokus i undersökningen har varit de samhällsekonomiska effekterna av att personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) och deras anhöriga inte får det stöd de är i behov av. Vid webinariet presenteras resultatet av djupintervjuer med forskare, professionella, personer med IF och anhöriga, samt en enkät och statistik.

[LSS 30 år – Webinarium om samhällsekonomiska effekter av minskade LSS-insatser. 10 april 2024](#)

- **”Hur påverkas anhöriga till barn med intellektuell funktionsnedsättning när familjen inte får det stöd man är i behov av?”:**

Mona Pihl och Maria Ahlqvist, möjliggörare/praktiker,
Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka.

Enligt Socialstyrelsen ([Lägesrapport 2023](#)) minskar LSS-insatserna som riktar sig till barn och familj i antal och/eller omfattning och insatserna beviljas allt senare. I familjer där ett eller flera barn har en funktionsnedsättning går ofta en av föräldrarna ner i arbetstid, medan den andra föräldern arbetar mer än tidigare. Socialförsäkringsstatistik visar att mammor till barn med funktionsnedsättning är arbetslösa, förtidspensionerade eller sjukskrivna i högre utsträckning än övriga mammor ([Nka Kunskapsöversikt 2016:3](#)).

[LSS 30 år – Webinarium om familjer med barn med intellektuell funktionsnedsättning. 17 april 2024](#)

- **”De allt hårdare bedömningarna kan liknas vid byråkratiskt våld”:**
Ida Norberg, fil dr, verksam vid sociologiska institutionen,
University of Glasgow.

De allt hårdare bedömningarna kan liknas vid byråkratiskt våld” – vad blir konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning och rättigheterna i jakten på effektivitet?

[LSS 30 år - Webinarium med Ida Norberg. 2 oktober 2024](#)

- **”Ett liv som andra’ – varför har vi trots 30 år med LSS inte uppnått syftet med lagen?”:**

Magnus Tideman, professor i socialt arbete med inriktning funktionshinder, Marie Cederschiöld högskola och Högskolan i Halmstad.

Magnus Tideman ger ett forskarperspektiv på funktionshinderområdets utveckling och framtid.

[LSS 30 år – Webinarium med Magnus Tideman. 23 oktober 2024](#)

- **”Den svenska rättssäkerheten”:**

Andreas Pettersson, jur. dr, lektor i juridik med inriktning offentlig rätt, Södertörns högskola.

Webbinariet ger konkreta exempel på vad som har gått snett i rättstillämpningen under 30 år och diskuterar hur förtroendevalda och tjänstemän kan förbättra rättssäkerheten i bedömningar och beslut enligt LSS.

[LSS 30 år - Webbinarium med Andreas Pettersson. 13 november 2024](#)

Samhällsekonomisk granskning av minskade LSS-insatser

Riksförbundet FUB gav företaget Payoff i uppdrag att göra en samhällsekonomisk analys av det faktum att flera LSS-insatser minskar i antal och vissa även i omfattning. Analysen resulterade i:

- **Rapporten "Utvärdering Riksförbundet FUB – Samhällsekonomisk analys av beviljade insatser för grupp 1 i LSS personkrets" (2024):**

<https://www.fub.se/wp-content/uploads/2024/04/rapport-payoff-240407.pdf>

Se även inspelat webinarium "[Samhällsekonomiska effekter av att LSS-insatser har minskat](#)", ovan!

Webbinarium om välfärdsteknik i LSS-bostad

Webbinalet tar upp de etiska frågeställningar som har blivit högaktuella när användning av välfärdsteknik inom LSS blir allt vanligare. Medverkande är Stefan Johansson, Begripsam och teknologie doktor vid KTH, och Thilia Nyberg, från Funktionsrätt Skåne. Emelie Mynde, förbundsjurist på Riksförbundet FUB, visar vilka konsekvenser förslagen av den statliga utredningen "Digital teknik på lika villkor" (SOU 2025:39) kan få för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Hon lyfter även vikten av att säkerställa en etisk användning av välfärdsteknik med självbestämmande och integritet i fokus.

[Webbinarium om välfärdsteknik ur ett etiskt perspektiv](#)

Guide om etik och välfärdsteknik

Begripsam och Funktionsrätt Skåne har tagit fram guiden "Etik och välfärdsteknik – En guide för dig som utvecklar, inför eller använder välfärdsteknik":

[Guiden "Etik och välfärdsteknik" hittar du här.](#)

Integritetskänslig teknik vid nedsatt beslutsförmåga

1. Personens beslutsförmåga får inte vara nedsatt bara tillfälligt, till exempel på grund av sjukdom.
2. den enskildes inställning så långt som möjligt har klarlagts,
3. det inte finns anledning att anta att den enskilde skulle ha motsatt sig teknikanvändningen (behandlingen av personuppgifterna).

Webbinarier om individuell plan enligt LSS

- **"JagÄger – Individuell Plan": Nyckel till självbestämmande**

Bengt Lyngbäck, FUB Stockholm och Magdalena Kydd, Autism Stockholms län presenterar individuellplan.se, en ny webbplats med information, mallar och verktyg som stödjer arbetet med Individuell Plan (LSS §10). Webbplatsen är framtagen inom Arvsfondsprojektet "JagÄger – Individuell Plan", med målet att stärka egenmakten hos personer inom LSS.

[Webbinarium: "Jag äger - Individuell plan": Nyckel till självbestämmande](#)

- **Lättpratad webinarium om individuell plan**

Elisabeth Ingvarsson, 2:e vice ordf. och rättsombud, Riksförbundet FUB håller i webinariet.

Målgrupp: Medlemmar.

Lättpratad om individuell plan som också kallas IP.

Du får lära dig hur du startar en IP.

I planen berättar du vad du behöver för stöd, när du vill ha stödet och på vilket sätt du vill ha ditt stöd.

Du kan även berätta om saker som inte fungerar bra.

Alla som har en insats i LSS har rätt att få en IP.

[Lättpratad webinarium om individuell plan](#)

FUB-filmer om LSS

Riksförbundet FUB har tagit fram tre filmer, som tar upp frågor om kvalitet, kompetensförsörjning och individuell plan enligt LSS.

- **”Kvalitet i daglig verksamhet”**

Daglig verksamhet är den LSS-insats som flest personer har. Det är även en insats som ökar. FUB vill med filmen lyfta tanken med daglig verksamhet och bidra till en diskussion bland beslutsfattare och personal om hur kvaliteten kan höjas.

[Kvalitet i daglig verksamhet](#)

- **“Bästa jobbet” - om kompetensförsörjning i LSS-verksamhet**

Filmen “Bästa jobbet” togs fram kopplat till den framtida kompetensförsörjningen inom LSS. Vi ville visa på de viktiga och meningsfulla arbeten som finns i LSS-verksamhet. Hör Filip, Meline, Martin och Aino berätta varför de tycker om att arbeta inom LSS.

[Bästa jobbet](#)

- **“Jag har en plan” om individuell plan, enligt LSS**

Filmen “Jag har en plan” visar hur tre olika personer har utformat sin individuella plan och hur den används i vardagen.

Filmen lyfter också skillnaden mellan genomförandeplan, SIP och individuell plan.

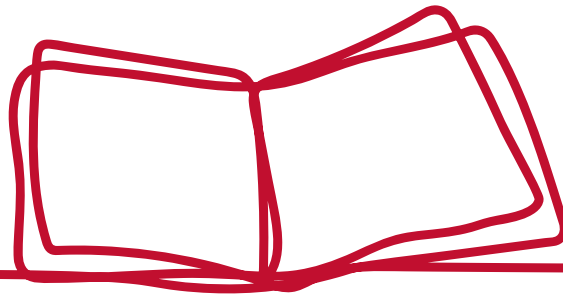
[Jag har en plan](#)

- **Tio korta animerade filmer om LSS**

FUB:s korta animerade filmer med temat “Stärk LSS - stärk oss!”, tar upp olika LSS-insatser. De bygger på citat av medlemmar i FUB:s rapport “500 röster om LSS”.

[Animerade LSS-filmer](#)

FUB:s kunskapsstöd om LSS

Riksförbundet FUB har tagit fram några kunskapsstöd som kan vara ett bra stöd för medlemmar och i det lokala påverkansarbetet.

- **”Samverkan enligt LSS – Viktigt men inte lätt”**

En av kommunens skyldigheter är att samverka med intresseorganisationer som företräder människor med funktionsnedsättning, som omfattas av LSS. Detta regleras i LSS 15 § 7 punkt.

Samverkan med kommunen är även ett ansvar för FUB:s lokalföreningar, men inte alltid så lätt att få till på ett bra sätt. Riksförbundet FUB har därför tagit fram detta underlag som ett stöd för att starta upp - och upprätthålla - en konstruktiv och givande samverkan på lokalnivå.

[Kunskapsstöd om samverkan enligt LSS](#)

- **”Individuell plan”**

I samband med att en insats enligt LSS beviljas ska den enskilde erbjudas en individuell plan, enligt LSS 10 §. Planen ska innehålla beslutade och planerade insatser, som bestämts i samråd med personen med IF.

FUB:s kunskapsstöd förklarar varför en individuell plan är viktig, för personen med IF och de anhöriga, samt ger förslag på vad den kan innehålla.

[Kunskapsstöd om individuell plan enligt LSS](#)

FUB:s kunskapsstöd om LSS

- **”Hur fungerar LSS-utjämningsystemet?”**

I denna skrift tar vi upp LSS-utjämningsystemet. Att ha en grundförståelse för hur utjämningsystemet fungerar kan vara viktigt i samtal med tjänstemän och politiker när kommunen har genomfört, eller planerar att genomföra, förändringar inom LSS. Förändringar inom kommunens LSS-verksamhet kan påverka om kommunen får bidrag från eller får betala till LSS-utjämningsystemet.

[Kunskapsstöd om LSS-utjämningsystemet](#)

- **”Upphandling av LSS-verksamhet”**

LSS-verksamhet upphandlas löpande i många kommuner. FUB:s lokalföreningar har rätt till samverkan enligt LSS, något som är särskilt relevant när LSS-verksamheter ska upphandlas.

Denna skrift är ett kunskapsstöd, både för lokalföreningar som inte har en etablerad samverkan med sin kommun i dagsläget och för de föreningar som har en välfungerande samverkan.

[Kunskapsstöd om upphandling av LSS-verksamhet](#)

- **Offentlig statistik som berör personer med IF**

I påverkansarbetet på nationell-, regional- och lokal nivå är det värdefullt att kunna hänvisa till offentlig statistik inom det aktuella området.

Riksförbundet FUB har tagit fram ett kunskapsstöd som innehåller länkar till statistik som berör personer med IF.

[Kunskapsstöd om offentlig statistik](#)

- **Checklista för granskning av kommunala riktlinjer**

Det här dokumentet innehåller en checklista som kan användas för att granska kommunala riktlinjer inom LSS. Kommunerna använder olika begrepp för sina riktlinjer, de kan till exempel kallas för handbok eller vägledning för handläggning. Checklistan kan exempelvis användas av FUB:s lokalföreningar för att bedöma om kommunens riktlinjer följer LSS och inte innehåller otillåtna begränsningar.

[Checklista för kommunala riktlinjer](#)

FUB:s rapporter om LSS

Riksförbundet FUB tar fram egna rapporter som är utmärkta att använda vid påverkansarbete och för opinionsbildning.

De bygger i de flesta fall på enkätundersökningar bland medlemmarna eller tematräffar med lokalföreningar och länsförbund.

- **“Brister och möjligheter i LSS-bostad” (2025)**

Under vintern 2024 - 2025 genomförde Riksförbundet FUB en enkät riktad till anhöriga och ställföreträdare till vuxna med IF som bor i en LSS-bostad. Frågorna fokuserade framför allt på utformningen av insatsen bostad med särskild service för vuxna.

Rapporten tar avstamp i de nästan 1 250 enkätsvar som kom in. Tillsammans med de 759 fritextsvaren på frågan ” Är det något du vill tillägga när det gäller din närståendes/huvudmans boendesituation?”, ges en nulägesbeskrivning av dagens LSS-bostäder. Rapporten innehåller även FUB:s förslag till åtgärder för att personer som bor i en LSS-bostad ska kunna garanteras goda levnadsvillkor.

[Brister och möjligheter i LSS-bostad \(FUB 2025\)](#)

- **”Utvärdering Riksförbundet FUB – Samhällsekonomisk analys av beviljade insatser för grupp 1 i LSS personkrets” (2024)**

FUB gav företaget Payoff i uppdrag att genomföra en samhällsekonomisk undersökning av minskade LSS-insatser. Payoffs slutsats är att perspektivet måste ändras från att se insatser enligt LSS som en kostnad till att se insatser enligt LSS som en social investering där personer med IF och anhöriga i större utsträckning kan delta i arbetslivet, bibehålla en god hälsa och få möjligheter till en bättre livssituation.

[Samhällsekonomisk analys LSS-insatser \(Payoff 2024\)](#)

FUB:s rapporter om LSS

- **“Femhundra röster om LSS – En inblick i verkligheten från norr till söder” (2018)**

Under 2017 anordnade riksförbundet fem LSS-konferenser med workshoppar om olika LSS-insatser, tillsammans med fem länsförbund. Detta med anledning av den då pågående statliga utredningen om LSS.

FUB:s rapport flätar ihop fakta om de tio LSS-insatserna med FUB-medlemmarnas personliga erfarenheter av dem. Syftet var att synliggöra de personliga erfarenheterna av de olika LSS-insatserna och därigenom visa att alla insatser är viktiga och behöver finnas kvar.

[Femhundra röster om LSS \(FUB 2018\)](#)

- **Lättläst: “Femhundra röster om LSS” (2018)**

Rapporten “Femhundra röster om LSS” finns även på lättläst.

[Lättläst: 500 röster om LSS \(FUB 2018\)](#)

- **“Föräldraansvar till barn med funktionsnedsättningar” (2018):**

Vad som är föräldrarnas ansvar bedöms ofta godtyckligt vid ansökan om LSS-insatser som berör barn och familj.

Riksförbundet FUB gav juristen och forskaren Monica Larsson, Göteborgs universitet, i uppdrag att skriva en rapport om hur begreppet föräldraansvar tolkas och tillämpas, vad gäller insatser till barn enligt LSS och ersättningar enligt Socialförsäkringsbalken, SFB.

Rapporten skickades till den då pågående statliga LSS-utredningen.

[Föräldraansvar till barn med funktionsnedsättning \(FUB 2018\)](#)

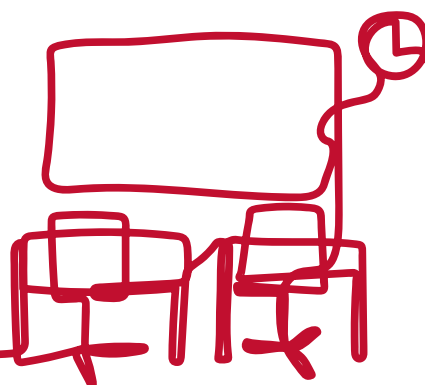
FUB:s rapporter om LSS

- **”Ett gott liv – Om bostad och stöd i bostaden” (2014):**

Den här rapporten innehåller resultatet av en enkätundersökning om bostad och stöd i bostaden bland FUB:s medlemmar, som genomfördes 2014. Syftet med enkäten var att ta reda på hur människor med IF och deras företrädare såg på sitt boende och hur de ville bo och få sitt stöd i framtiden.

En viktig slutsats var att inte tänka i standardlösningar. Personer med IF är som alla andra unika vad gäller personlighet och intressen. Förmågor och svårigheter, till följd av bl.a. grad av funktionsnedsättning, ser olika ut och därmed varierar också behovet av samhällets stöd. Därtill kommer att behovet av stöd ofta förändras över tid.

[Ett gott liv \(FUB 2014\)](#)

LSS-skolan

LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Hur växte LSS-lagen fram, vad innebär den, vilka insatser ingår i LSS och vilka personer omfattas?

Riksförbundet FUB:s tidigare ordförande Harald Strand har tagit fram utbildnings- och informationsmaterialet ”LSS-skolan”.

[LSS-skolan](#)

LSS-skolan som e-bok och för utskrift:

[LSS-skolan som e-bok](#)

FUB:s remissvar som berör LSS

Riksförbundet får många statliga utredningsförslag på remiss. FUB skriver även remissvar då vi inte är remissinstans, om det handlar om frågor som är av stor vikt för personer med IF och deras anhöriga. Remissvaren kan vara användbara i det lokala och regionala påverkansarbetet, då de innehåller FUB:s ställningstaganden i olika samhällsfrågor.

- **“Digital teknik på lika villkor” (SOU 2025:39)**

FUB anser att utredningens förslag gällande användning av integritetskänslig digital teknik, inom LSS verksamheter, kan leda till stora negativa effekter om den införs mot den enskildes vilja. Det föreslås bl.a. bli möjligt att bortse från kravet på samtycke till användning av integritetskänslig digital teknik, även i personens bostad, om personen har blivit bedömd att ha nedsatt beslutsförmåga.

Som integritetskänslig digital teknik räknas teknik, där syftet är att övervaka eller lokalisera någon (dvs. teknik som innebär sensorering, positionering, monitorering).

Utredningens förslag riskerar även att leda till minskad personalnärvaro vilket in sin tur skulle leda till en kvalitetsförsämring.

[Remissvar \(SOU 2025:39\)](#)

- **“Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn” (SOU 2024:50)**

FUB anser att det är fullt rimligt att kommuner som använder begränsande lokala riktlinjer och begränsande kriterier för beviljande av LSS-insatser, får betala till de kommuner som beviljar insatser efter kommuninvånarnas faktiska stödbehov. Det är därför positivt att utredarna föreslår att LSS-utjämningsystemet ska finnas kvar.

FUB anser att det är ytterst allvarligt om Utjämningskommitténs förslag att ta bort personalkostnadsindex, som beräkningsgrund för LSS-utjämnningen, kommer att innebära att kommuner som idag följer LSS-lagen och dess intentioner drabbas av stora negativa effekter.

[Remissvar \(SOU 2024:50\)](#)

FUB:s remissvar som berör LSS

- **”Utökade registerkontroller vid anställning i kommun” (DS 2024:2)**

Riksförbundet FUB instämmer i förslaget om en ny lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser i hemmet åt personer med funktionsnedsättning. FUB motsätter sig däremot utredningens förslag om att möjligheten att begära utdrag ur belastningsregistret ska vara frivillig. FUB betonar också vikten av att insatsen korttidsvistelse enligt LSS ska omfattas av den nya lagstiftningen.

[Remissvar \(SOU 2024:2\)](#)

- **”En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten” (SOU 2024:25)**

Riksförbundet FUB ser positivt på att åtgärder vidtas för en effektiv och fungerande tillsyn. Däremot är åtgärderna långt ifrån tillräckliga för att tillgodose god kvalitet och goda levnadsvillkor för enskilda personer inom verksamheter enligt LSS och SoL. FUB välkomnar utredningens bedömning att den särskilda avgiften ska finnas kvar. Den är viktig för den enskildas rättssäkerhet och även ett viktigt påtryckningsmedel så att kommuner planerar och verkställer insatser i tid. Däremot är de sanktionsavgifter som döms ut av förvaltningsrätten idag inte tillräckligt kännbara i praktiken för kommunerna.

[Remissvar \(SOU 2024:25\)](#)

- **”Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen” (SOU 2023:56)**

FUB anser att slutsatser som dras utifrån erfarenheter under covid-19 pandemin inom äldreomsorgen inte kan användas för att dra slutsatser om vad som ska gälla i LSS-bostäder. Det är en helt annan målgrupp och en annan lagstiftning. Istället för tillfällig isolering enligt Smittskyddslagen och flyttning, föreslår FUB åtgärder som: omfattande kompetenssatsningar i LSS-verksamhet, tillräcklig bemanning, att antalet timanställda minimeras, en närvarande chef och anpassad information om smittspridning mm. till de boende.

[Remissvar \(SOU 2023:56\)](#)

FUB:s remissvar som berör LSS

- **”Boende på (o)lika villkor - merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS” (SOU 2021:14)**

FUB konstaterar att utredningen, trots den omfattande kartläggningen, inte lämnar tillräckligt genomgripande förslag för att återställa principen om att enskilda inte ska ha merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning. FUB saknar förslag som syftar till att göra bostadstillägget mer flexibelt och träffsäkert. Gränserna för sparkapital eller ett arv motverkar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ha en ekonomisk buffert.

[Remissvar \(SOU 2021:14\)](#)

- **”Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen” (SOU 2018:88)**

Utredningens förslag förkastades i sin helhet av en enig funktionsrättsrörelse. Förslagen kopplade till rätten till personlig assistans, tillsammans med den fortsatta urholkning av övriga LSS-insatser som föreslogs i betänkandet, var omöjliga att acceptera. Riksförbundet FUB gjorde i sitt remissvar det som utredningen inte maktade med, dvs. kom med robusta förslag för de övriga nio LSS-insatserna, utöver personlig assistans. Remissvaret innehåller även allt det som har utarmat LSS och gjort det allt svårare för personer som har rätt till insatser enligt LSS att få det stöd de behöver för att kunna leva som andra.

[Remissvar \(SOU 2018:88\)](#)

FUB:s temadagar för personer med IF

Riksförbundet har tagit fram program för temadagar som kan anordnas av lokalföreningar och länsförbund:

- **Funktionsrättskonventionen**

Funktionsrättskonventionen innehåller många viktiga rättigheter för personer med IF. Men för att kunna hävda sina rättigheter behöver man veta om dem. Riksförbundet FUB, Inre Ringen och Ung i FUB har därför tagit fram ett program för en temadag om funktionsrättskonventionen.

[Temadag om funktionsrättskonventionen](#)

- **Temadag om diskriminering**

I Sverige har vi en diskrimineringslag, Vad som är diskriminering och vad man kan göra om man har blivit diskriminerad kan många gånger kännas svårt att veta. Riksförbundet FUB, Inre Ringen och Ung i FUB har därför tagit fram ett förslag till program på en temadag och stödmaterial som hör ihop med programpunkterna.

[Temadag om diskriminering](#)

- **Demokrati**

Statistik visar att personer med IF röstar i mycket lägre utsträckning jämfört med övriga befolkningen. Därför har Riksförbundet FUB, Inre Ringen och Ung i FUB tagit fram ett program för en temadag om val och demokrati.

[Temadag om demokrati](#)

- **EU och EU-valet**

Många tycker att EU-valet är svårt och känner sig osäkra på varför man ska rösta. Därför har Riksförbundet FUB, Inre Ringen och Ung i FUB tagit fram ett program för en temadag och stödmaterial som hör ihop med programpunkterna.

[Temadag om EU och EU-valet](#)

- **Hälsa**

Det är vanligare med psykisk och fysisk ohälsa hos personer med IF än hos övriga befolkningen. Riksförbundet FUB, Inre Ringen och Ung i FUB har därför tagit fram ett program för en temadag om hälsa.

[Temadag om hälsa](#)

- **Vuxnas ekonomi**

Den ekonomiska situationen för vuxna med IF är sämre än för andra personer i samhället. Det kan vara svårt att få en överblick av ekonomin. Riksförbundet FUB, Inre Ringen och Ung i FUB har tagit fram ett program för en temadag om vuxnas ekonomi.

[Temadag om vuxnas ekonomi](#)

Skola och utbildning

FUB:s policy för skola och utbildning

Policyn för skola och utbildning innehåller FUB:s ställningstaganden inom utbildningsområdet, dvs. förskola, grundskola/anpassad grundskola, gymnasieskola/anpassad gymnasieskola och utbildning för vuxna. Policyn antogs av förbundsstyrelsen 2023.

[Policy för skola och utbildning](#)

Rapporter

- **”Att få vara sig själv och del av ett sammanhang” (2023)**

Rapporten innehåller resultatet av FUB:s enkät 2022 till vårdnadshavare som hade barn med IF i skolåldern. Undersökningen visade på en stor spridning i resultat, där det både återfanns väldigt nöjda föräldrar och föräldrar som upplevde att skolan inte fungerar på det sätt de skulle önska för sitt barn.

[Att få vara sig själv och del av ett sammanhang \(FUB 2023\)](#)

Lättläst: ”Att få vara sig själv och del av ett sammanhang”

FUB:s skolrapport finns även på lättläst.

[Lättläst: Att få vara sig själv och del av ett sammanhang \(FUB 2023\)](#)

Remissvar inom skolområdet

- **“Förbättrat stöd i skolan” (SOU 2025:44)**

Riksförbundet FUB avstyrker förslaget om att avskaffa extra anpassningar inom alla skolformer. Vi anser att de föreslagna ändringarna kring stöd riskerar att försämra möjligheterna för elever med funktionsnedsättning att få det stöd de behöver för att följa den ordinarie undervisningen.

[Remissvar \(SOU 2025:44\)](#)

- **“Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande” (SOU 2025:19)**

Riksförbundet FUB är positiva till en förändring av läroplanerna som kan bidra till ökad tydlighet och likvärdighet. Vi delar utredningens uppfattning att det är centralt att grundläggande kunskaper och färdigheter betonas i läroplanerna. Vi delar inte utredningens förslag och bedömningar gällande läroplanens inledande delar där vi anser att ämnesområdena sexualitet, relationer och samtycke samt digital kompetens fortsatt ska ingå

[Remissvar \(SOU 2025:19\)](#)

- **“Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan” (SOU 2025:8)**

FUB tillstyrker förslaget om att Skollagen ska ange att rektorn har ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero. Men vi ser att rektorers förutsättningar för att klara detta måste stärkas. Riksförbundet FUB tillstyrker att skollagen ska ange att undervisning både bestäms och leds av läraren. Men vi är oroande över den låga behörigheten i den anpassade skolan. En strukturerad undervisning, ett aktivt ledarskap och god undervisningskvalité är en grund för både trygghet och studiero.

[Remissvar \(SOU 2025:8\)](#)

Remissvar inom skolområdet

- **“Fler vägar till arbetslivet” (SOU 2024:74)**

FUB ser positivt på förslaget om att införa nya yrkesprogram inom gymnasieskolan. Yrkesprogrammen kommer att möjliggöra att fler elever får tillgång till ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan. FUB tillstyrker förslagen om yrkesprov och vi håller med om utredningens bedömning att prioritera de nationella yrkesprogrammen inom anpassad gymnasieskola i processen med att ta fram yrkesprov. FUB tillstyrker också förslaget att införa introduktionsprogrammet individuellt förberedelseprogram.

[Remissvar \(SOU 2024:74\)](#)

- **Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)**

FUB håller med utredningen att det är rimligt att studieförbund och folkhögskolor ägnar kraft åt att nå dem som idag inte nås. Samtidigt vet vi, genom samarbete med t.ex. Studieförbundet vuxenskolan och flera folkhögskolor att det bedrivs ett aktivt och engagerat arbete för att skapa utbildningsmöjligheter för personer med IF, men vi ser samtidigt hur möjligheterna minskas genom de nedskärningar i anslagen till studieförbunden som skett den senaste tiden.

[Remissvar \(SOU 2024:42\)](#)

- **Uppföljning för utveckling – ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola (SOU 2023:95)**

Genom utredningens förslag på ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola, där elever i de anpassade skolformerna för första gången är inkluderade, ser FUB stora möjligheter för att kunna följa upp, utvärdera och stärka undervisningen för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

[Remissvar \(SOU 2023:95\)](#)

Flerfunktionsnedsättning/ personlig assistans

Rapporter

- **"Till mångas nytta" (2010)**

Rapporten innehåller resultatet av FUB:s förstudie om behovet av ett nationellt kompetenscentrum om flerfunktionsnedsättning. Förstudien bedrevs som ett Arvsfondsprojekt. Projektet resulterade i att Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka, fick ett utökat uppdrag att vara ett nationellt kunskapsstöd för flerfunktionsnedsättning.

[Till mångas nytta \(FUB 2010\)](#)

- **"Assistansersättningen efter 2023 års lagändringar" (2025)**

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, RBU, har gjort en granskning av vilken effekt 2023 års lagändringar inom personlig assistans har fått. Försäkringskassans beslut har granskats och analyser har gjorts bl.a. utifrån de nya grundläggande behoven och schablonen för föräldraavdraget. FUB har medverkat aktivt, faktagranskat och kommit med inlägg gällande behoven hos personer med IF.

[Assistansersättningen efter 2023 års lagändringar \(RBU, 2025\)](#)

- **Socialstyrelsens kunskapsstöd "Att utveckla den dagliga verksamheten – För deltagare med omfattande funktionsnedsättningar" (2025)**

Socialstyrelsen har tagit fram ett kunskapsstöd om daglig verksamhet, och ett fördjupningsmaterial för personer med flerfunktionsnedsättning. FUB var med och påtalade behovet av ett fördjupningsmaterial och har i stor utsträckning bidragit till detta. Du hittar fördjupningsmaterialet kring flerfunktionsnedsättning här:

[Att utveckla den dagliga verksamheten](#)

Information om flerfunktionsnedsättning, metoder mm

- **Om flerfunktionsnedsättning på Nka:s webbplats**

Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka, har ett särskilt uppdrag att vara ett nationellt kunskapsstöd för föräldrar och andra anhöriga till personer, företrädesvis barn och unga, med en kombination av flera omfattande funktionsnedsättningar och medicinska behov. Nka har därför samlad information om flerfunktionsnedsättning:

[Flerfunktionsnedsättning | Nationellt kompetenscentrum anhöriga](#)

- **“Vi är med!” – paketet**

“Vi är med!” var ett Arvsfondsprojekt med FUB som huvudägare som avslutades 2021. Projektet riktade sig till vuxna personer med flerfunktionsnedsättning, som fick prova olika kommunikationsstöd. Det resulterade i att personerna blev mer delaktiga, vakna och intresserade av sin omgivning. Personal och anhöriga blev mer uppmärksamma på sitt eget beteende och insåg vikten av att invänta respons. Projektet mynnade ut i ett metodstöd, “Vi är med paketet”:

[Vi är med-paketet | Nationellt kompetenscentrum anhöriga](#)

- **KomBo (Kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet)**

KomBo (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet) är en utbildning som riktar sig till personal i LSS-bostad, inom assistans eller vid daglig verksamhet. Den vänder sig även till anhöriga till personer med svårigheter att förstå och/eller uttrycka sig:

[Startsida - AKKtiv](#)

- **“Att bli vuxen”**

Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka, har i september 2025 lanserat en webbplats där man har samlat kunskap, information och erfarenheter som kan ge stöd vid övergången till vuxenlivet för en person med flerfunktionsnedsättning. Sidan tar upp allt från ekonomi, ställföreträdare, juridik, insatser, resor, hälso- och sjukvård samt relationer. FUB har bidragit till sidan i stor utsträckning. Sidan innehåller även filmer och ett webinarium:

[Att bli vuxen | Nationellt kompetenscentrum anhöriga](#)

Remissvar

- **Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)**

Genom de senaste årens utveckling i rättspraxis har rätten till motiverande, vägledande och förebyggande stöd minskat inom personlig assistans. Riksförbundet FUB välkomnar att utredningen lämnar förslag på hur personer som behöver motiverande och förebyggande stöd kan förstärkas.

[Remissvar \(SOU 2021:37\)](#)

- **Översyn av yrket personlig assistent (SOU 2020:01)**

Riksförbundet FUB tillstyrkte i huvudsak de förslag som lämnades, men menade att åtgärderna är otillräckliga för att komma tillrätta med utmaningarna i yrket. FUB:s slutsats av utredarens kartläggning var att insatsen personlig assistans är underfinansierad. För att förslagen till åtgärder ska få genomslag behövs en översyn av nivån på schablonbeloppet. Den bör ta höjd för en högre kvalitet i assistansen och koppla till de utvecklingsområden som utredningen föreslår.

[Remissvar \(SOU 2020:01\)](#)

- **Behov av hjälp med andning och sondmatning (S2019/00767/FST)**

FUB välkomnar att regeringen lämnar förslag för att motverka den omfattande försämring som skett för personer som har behov av personlig assistans. De föreslagna lagändringarna är dock långt ifrån tillräckliga. Det bör vara självklart att andning och alla former av intagande av föda utgör grundläggande behov. FUB tillstyrker därför att andning anges som grundläggande behov i lagtext. Det är däremot motsägelsefullt att ange sondmatning som ett särskilt grundläggande behov. Sondmatning utgör, såsom Högsta förvaltningsdomstolen anger i HFD 2018 ref 21, en måltid och ska inte särskiljas på detta sätt.

[Remissvar \(S2019/00767/FST\)](#)

- **“Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen” (SOU 2018:88)**

Riksförbundet FUB ställde sig bakom Funktionsrätt Sveriges remissyttrande över LSS-utredningens förslag, i den del som handlar om personlig assistans. Vi avstyrkte därmed utredningens samtliga förslag om personlig assistans. FUB lämnade i remissvaret istället förslag angående de övriga LSS-insatserna.

[Remissvar \(SOU 2018:88\)](#)

Vuxnas ekonomi

Rapporter

- **“Fångad i fattigdom?” (FUB 2025)**

Riksförbundet FUB har gett ut “Fångad i fattigdom?” årligen sedan 2014. Rapporten ger en överblick över hur ekonomin ser ut för vuxna personer med IF. I rapporten finns en beräkning av hur ekonomin kan se ut för en person som bor i en LSS-bostad och har aktivitetsersättning.

[Fångad i fattigdom? \(FUB 2025\)](#)

Lättläst: Fångad i fattigdom? (2025)

[Lättläst: Fångad i fattigdom? \(FUB 2025\)](#)

Remissvar

- **Kontantutredningen (Fi2024/00068)**

FUB anser att kontanter är nödvändiga för självständighet och delaktighet för många personer med intellektuell funktionsnedsättning och att acceptansplikten därför bör vara bredare än vad utredningen föreslår. FUB anser att staten behöver ta ett tydligare ansvar för att säkerställa tillgång till kontanttjänster, hålla nere avgifter och garantera fungerande kontantinfrastuktur även vid kris. FUB tillstyrker delar av utredningen men menar att förslagen måste stärkas ur ett funktionsrättsperspektiv för att undvika ökat utanförskap.

[Remissvar \(Fi2024/00068\)](#)

- **En tillgänglig och säker e-legitimation (SOU 2023:61)**

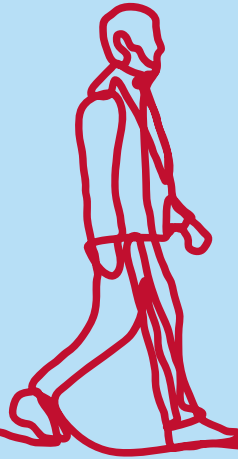
FUB välkomnar förslaget om en tillgänglig och säker statlig e-legitimation, men betonar vikten av att tillräckliga anpassningar görs så att legitimationen redan vid införandet kan användas av ställföreträdare som hjälper sin huvudman.

Legitimationen bör, inom ramen för högsta tillitsnivån, vara fullt tillgänglig även för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF). En statlig lösning ökar trygghet, digital delaktighet och säkerhet för personer med IF och minskar risken för digitalt utanförskap.

[Remissvar \(SOU 2023:61\)](#)

Socialförsäkring

Skrivelser

- **Om merkostnadsersättning**

FUB har skrivit till Försäkringskassans generaldirektör samt socialdepartementet, gällande tillämpningen av merkostnadsersättningen.

[skrivelse-till-forsakringskassan-om-merkostnadsersattning.pdf](#)

Remissvar

- **Administrativa sanktioner i socialförsäkringen (Ds 2025:8)**

FUB delar utredningens målsättning att stoppa dem som fuskar och begår bidragsbrott. FUB har dock invändningar mot hur vissa av utredningens förslag kan drabba personer med intellektuell funktionsnedsättning. FUB ser t.ex. stora risker med förslaget om att ta ut en administrativ avgift om personen med IF skulle lämna en uppgift, som personen på grund av sin funktionsnedsättning inte förstått var fel.

[Remissvar \(SOU 2025:8\)](#)

Remissvar

- **Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel (S2024/02135)**

FUB motsätter sig den kraftiga höjningen av högkostnadsskyddet för läkemedel. Personer med intellektuell funktionsnedsättning är överrepresenterade vad gäller både psykisk och fysisk ohälsa. Många är beroende av flertalet mediciner. Samtidigt har personer med IF en väldigt begränsad ekonomi och oftast inga marginaler för ökade kostnader.

[Remissvar \(S2024/02135\)](#)

- **Aktivitetskrav inom försörjningsstödet - för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet (S2024/02055)**

FUB anser att funktionshinderperspektivet måste vara mycket tydligare, då personer med aktivitetsersättning eller någon grad av sjukersättning, som även får försörjningsstöd, ofta har en funktionsnedsättning. Eftersom aktivitetskrav nu föreslås omfatta dessa personer, måste aktivitetskravet motsvaras av ett tydligt motkrav på kommunen att tillhandahålla nödvändigt stöd till den enskilde. Detta för att säkerställa att aktivitetskravet hanteras på ett rättssäkert sätt, utifrån den enskildes förutsättningar.

[Remissvar \(S2024/02055\)](#)

Krisberedskap i LSS-verksamhet

Rapporter

- **”Efter pandemin vill jag leva som vanligt” (2021)**

FUB genomförde en enkätundersökning för att fånga upp vuxna med intellektuell funktionsnedsättnings egna erfarenheter av covid-19 pandemin. Rapporten innehåller en sammanställning av svaren, som ger en fördjupad bild av hur personer med IF påverkades av pandemin.

[Efter pandemin vill jag leva som vanligt \(FUB 2021\)](#)

Lättläst: ”Efter pandemin vill jag leva som vanligt” (2021)

[Lättläst: Efter pandemin vill jag leva som vanligt \(FUB 2021\)](#)

Remissvar

- **”Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig” (SOU 2024:65)**

Personer med intellektuell funktionsnedsättning har även under normala omständigheter en högre grad av fysisk- och psykisk ohälsa än övriga befolkningen. De har även en ökad sårbarhet genom att de är beroende av omvårdnad och stöd av andra människor. Sammantaget gör detta personer med IF mer utsatta vid en allvarlig kris. FUB anser att personal i LSS-verksamhet behöver involveras i kommunens beredskapsplanering liksom intresseorganisationer, som har rätt till samverkan med kommunen enligt LSS 15 § 7 punkt.

[Remissvar \(SOU 2024:65\)](#)

- **”Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen” (SOU 2024:06)**

FUB anser att slutsatser som dras utifrån erfarenheter under covid-19 pandemin inom äldreomsorgen inte kan användas för att dra slutsatser om vad som ska gälla i LSS-bostäder. Det är en helt annan målgrupp och en annan lagstiftning. Istället för tillfällig isolering enligt Smittskyddslagen och flyttning, föreslår FUB åtgärder som: omfattande kompetenssatsningar i LSS-verksamhet, tillräcklig bemanning, att antalet timanställda minimeras, en närvarande chef och anpassad information om smittspridning mm. till de boende.

[Remissvar \(SOU 2024:06\)](#)

Remissvar

Studiecirkelmaterial om krisberedskap

Studieförbundet Vuxenskolas studiecirkel "Min beredskap" har tagits fram i nära samarbete med FUB. Studiehandledningen innehåller förslag på innehåll för sex tematräffar om beredskap inför kris och krig.

[Studiehandledning "Min beredskap"](#)

[Pressmeddelande om "Min beredskap"](#)

FUB:s Aktivistkit om krisberedskap

FUB:s aktivistvecka i månadsskiftet september/oktober 2025 hade inkluderande krisberedskap som tema. Inför aktivistveckan tog kansliet fram ett kit med förslag på medlemsaktiviteter, tips på samverkanspartners utanför FUB och två metoder att prata om kriser och krisberedskap.

[Aktivistkit om inkluderande krisberedskap \(FUB 2025\)](#)

Ställföreträdare

Frågor om ställföreträdarskap engagerar och berör många av FUB:s medlemmar. Många har erfarenhet av att vara god man eller förvaltare. Medan andra har erfarenhet av att själv ha en ställföreträdare.

Rapporter

- **"Kunnig, engagerad och tillgänglig - En rapport om rollen som god man och förvaltare för vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning" (2021)**

I anslutning till att den statliga Ställföreträdarutredningen pågick 2019 – 2021, gav Riksförbundet FUB juristen och forskaren Torbjörn Odlöw, Göteborgs universitet, i uppdrag att skriva en rapport om ställföreträdarskap. Parallellt anordnades tematräffar för medlemmar, i samverkan med fem länsförbund, då medlemmarnas erfarenheter av att ha en god man eller förvaltare alternativt vara en ställföreträdare samlades in. Rapporten innehåller även FUB:s ställningstaganden när det gäller ställföreträdarskap.

[Kunnig, engagerad och tillgänglig \(FUB 2021\)](#)

Lättläst: "Kunnig, engagerad och tillgänglig" (2021):

[Lättläst: Kunnig, engagerad och tillgänglig \(FUB 2021\)](#)

Remissvar

- **“En tillgänglig och säker statlig e-legitimation” (SOU 2023:61)**

FUB välkomnar förslaget om en tillgänglig och säker statlig e-legitimation men vill understryka vikten av att tillräckliga Anpassningar görs så att legitimationen redan vid införandet kan användas av ställföreträdare som hjälper sin huvudman.

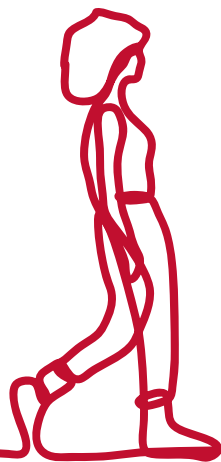
Legitimationen bör, inom ramen för högsta tillitsnivån, vara fullt tillgänglig även för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

[Remissvar \(SOU 2023:61\)](#)

- **“Gode män och förvaltare - en översyn” (SOU 2021:36)**

FUB vill se åtgärder för att stärka huvudmannens rättigheter, öka rättssäkerheten och förbättra kvaliteten i stödet från ställföreträdare, överförmyndare och tillsynsmyndigheter. Det är viktigt att sträva efter så hög grad av delaktighet som möjligt för huvudmannen. Detta nås genom att man beaktar och respekterar huvudmannens behov och vilja samt säkerställer att hen får stöd i att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. För att uppnå självständighet och självbestämmande måste huvudmannen vara i fokus för ställföreträdare, överförmyndare och tillsynsmyndigheter.

[Remissvar \(SOU 2021:36\)](#)

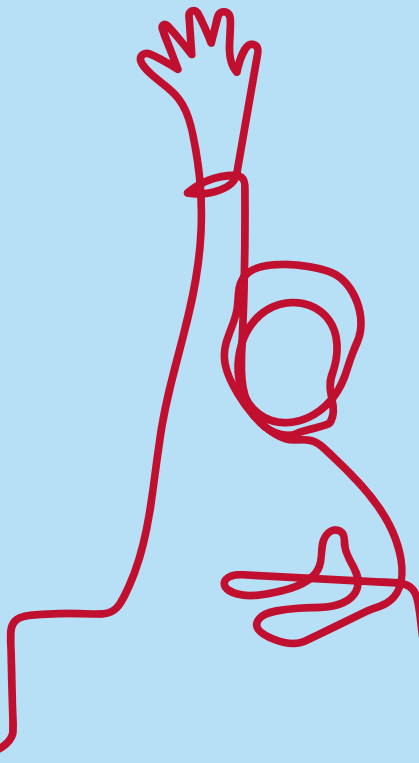
Demokrati/val

Personer med intellektuell funktionsnedsättning var den sista gruppen i samhället att få rösträtt. Det skedde så sent som 1989, då omyndigförklaring avskaffades. Historiskt sett har valdeltagandet legat så lågt som 10 procent för personer med IF, men det har successivt höjts under det senaste decenniet. Till stor del tack vare att FUB och andra organisationer har arbetat mycket aktivt med demokratifrågor och valdeltagande.

Information på FUB:s webbplats

På FUB:s webbplats har vi samlat information om demokrati och val:

www.fub.se/fub-tycker/demokrati/

Rapport

- **“Alla vill vi prata med en politiker” (2018)**

Under valrörelsen 2018 träffades ungdomar och unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning under en workshop och ett demokratiläger för att lära sig mer om demokrati, politik och hur ungdomarna kan göra sina röster hörda. Under dessa tillfällen blev det tydligt att politiker och beslutsfattare behöver hjälp att bli bättre på att lyssna på unga med intellektuell funktionsnedsättning.

Slutsatserna och rekommendationerna från demokratiläget är lika aktuella då som nu, med konkreta tips och rekommendationer till beslutsfattare på lokal-, regional- och nationell nivå.

[Alla vill vi prata med en politiker \(FUB 2018\)](#)

Remissvar

- **“Säkerhet och tillgänglighet vid val” (SOU 2021:96)**

FUB välkomnar utredningens förslag för säkrare och tillgängligare val och särskilt att utredningen konstaterar att det ”är en given utgångspunkt att alla väljare ska ges så jämbördiga förutsättningar som möjligt för att utnyttja sin rösträtt”. FUB välkomnar att utredningen poängterar hur viktigt det är med lättläst och i övrigt tydlig och tillgänglig information i vallokalerna, på Valmyndighetens webbplats, i valnämnderna och på röstkorten.

[Remissvar \(SOU 2021:96\)](#)

Lättpratad: Temadag om demokrati

FUB tog fram ett förslag till program för en temadag om demokrati inför valet 2022.

Temadagen fungerar fint att användas tillsammans med personer med IF inför kommande val.

[Temadag om demokrati](#)

Film från Ung i FUB:s demokrati­läger

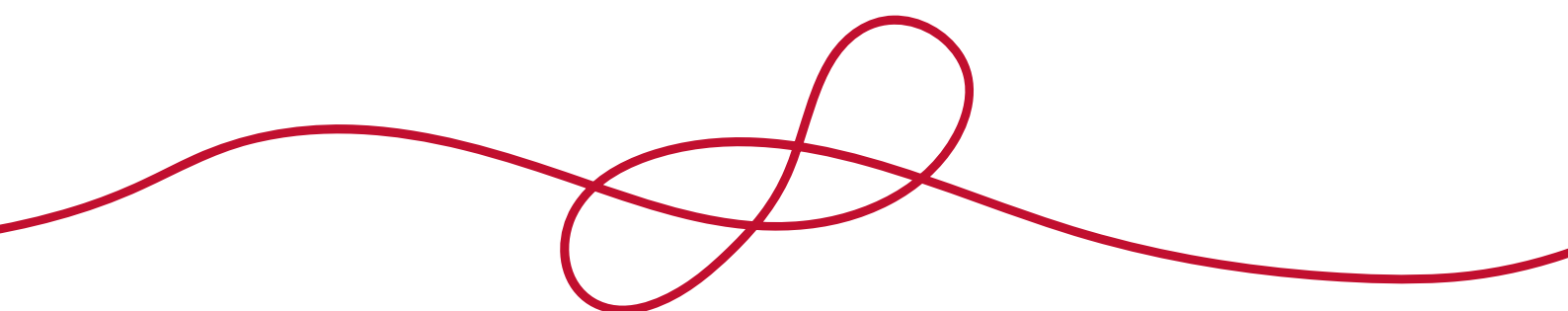
Inför valet 2022 anordnade Ung i FUB ett demokrati­läger tillsammans med Ung i FUB Göteborg och FUB Göteborg, Demokrati­lägret hade besök av bland annat Studieförbundet Vuxenskolan studiecirkel "Mitt Val" och Valmyndigheten. Filmen som spelades in under helgen kan ge inspiration i det intressepolitiska arbetet.

[Film från Ung i FUB:s demokrati­läger \(2022\)](#)

Digital studiecirkel "Mitt Val"

Den första digitala "Mitt Val" studiecirkeln anordnades inför valet 2022, som ett pilotprojekt. Riksförbundet FUB och DigiJag Center genomförde satsningen, som samlade studiecirkeldeltagare med IF från hela Sverige. En rapport om genomförandet av studiecirkeln togs fram och överlämnades till Studieförbundet Vuxenskolan.

[Rapport_hur genomföra en studiecirkel på distans_2023.pdf](#)

Barn och familj

Rapporter

- **“500 röster om LSS” - avsnitten om familjeinsatserna (sid. 53 - 75)**

Under 2017 anordnade riksförbundet fem LSS-konferenser med workshoppar om olika LSS-insatser, tillsammans med fem länsförbund. Detta med anledning av den då pågående statliga utredningen om LSS.

FUB:s rapport flätar ihop fakta om de tio LSS-insatserna med FUB-medlemmarnas personliga erfarenheter av dem. Syftet var att synliggöra de personliga erfarenheterna av de olika LSS-insatserna och därigenom visa att alla insatser är viktiga och behöver finnas kvar.

[500 röster om LSS \(FUB 2018\)](#)

- **“Föräldraansvar till barn med funktionsnedsättningar” (2018):**

Vad som är föräldrarnas ansvar bedöms ofta godtyckligt vid ansökan om LSS-insatser som berör barn och familj.

Riksförbundet FUB gav juristen och forskaren Monica Larsson, Göteborgs universitet, i uppdrag att skriva en rapport om hur begreppet föräldraansvar tolkas och tillämpas, vad gäller insatser till barn enligt LSS och ersättningar enligt Socialförsäkringsbalken, SFB.

Rapporten skickades till den då pågående statliga LSS-utredningen.

[Föräldraansvar till barn med funktionsnedsättningar \(FUB 2018\)](#)

FUB i debatten

- **“Ge barn rätt att klaga enligt barnkonventionen”**

I en tid där mänskliga rättigheter ifrågasätts allt mer är det avgörande att stå upp för sina åtaganden. Det är inkonsekvent att införa barnkonventionen som lag men inte erkänna barns rätt att klaga om den inte efterföljs. Debattartikel i Aftonbladet i juni 2025, tillsammans med ett flertal andra organisationer.

[Debattartikel i Aftonbladet \(2025\)](#)

- **“Barn kan fortfarande väljas bort – skollagen måste ändras”**

Det är helt oacceptabelt att skollagen ger skolor möjlighet att tacka nej till elever med funktionsnedsättning med hänvisning till ekonomiska och organisatoriska svårigheter. Debattartikel i HejaOlika i mars 2023, tillsammans med andra organisationer.

[Debattartikel i Heja Olika \(2023\)](#)

FUB:s remissvar

- **“En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas” (Ds 2024:30)**

FUB är kritisk till att utredningen helt saknar en analys utifrån rättigheterna i barnkonventionen och funktionsrättskonventionen. Utredningen saknar även konsekvensanalyser vad gäller hur utredningens förslag påverkar barn och föräldrar med IF. För att kunna bedöma barnets bästa för ett barn med IF krävs också att bedömningen görs utifrån vad barnet behöver på grund av sin funktionsnedsättning.

[Remissvar \(Ds 2024:30\)](#)

- **“För barn och unga i samhällsvård” (SOU 2023:66)**

FUB stödjer utredningens förslag men vill att barn med intellektuell funktionsnedsättning beaktas tydligare. Vikten av kompetent personal och anpassad kommunikation betonas för att barnen verkligen ska kunna delta och uttrycka sina åsikter. FUB efterlyser också bättre samverkan mellan vårdinstanser och kontinuerligt stöd under och efter placering.

[Remissvar \(SOU 2023:66\)](#)

FUB:s remissvar

- **“Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen” (SOU 2023:40)**

FUB stödjer förslagen om att stärka barns möjligheter att utkräva sina rättigheter, inklusive ratificering av barnkonventionens tredje tilläggsprotokoll. All information och alla stödformer måste vara fullt tillgängliga för barn med intellektuell funktionsnedsättning. FUB lyfter också behovet av kompetent stöd och oberoende barnombud som verkligen kan nå dessa barn.

[Remissvar \(SOU 2023:40\)](#)

- **“Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB” (SOU 2022:31)**

FUB avstyrker de förslag som på olika sätt begränsar rätten till tillfällig föräldrapenning. FUB efterlyser dessutom förslag som täpper till hål i lagstiftningen för att möjliggöra adekvat stöd till föräldrar till hemmaboende unga vuxna med funktionsnedsättning som avslutat gymnasiet och inte klarar sig på egen hand vid sjukdom.

[Remissvar \(SOU 2022:31\)](#)

- **“Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen” (SOU 2018:88)**

FUB kommenterar i sitt remissvar över LSS-utredningens förslag, avsnittet “Sammanhållet stöd till föräldrar och barnfamiljer” (sid. 8 – 9 i remissvaret) och avsnittet “Barn och familjer” (sid. 17 – 25).

[Remissvar \(SOU 2018:88\)](#)

Anhöriga

Rapport

- **”Utvärdering Riksförbundet FUB – Samhällsekonomisk analys av beviljade insatser för grupp 1 i LSS personkrets” (2024)**

FUB gav företaget Payoff i uppdrag att genomföra en samhällsekonomisk undersökning av minskade LSS-insatser. En slutsats är att mammor i högre grad ansvarar för anhörigomsorg i familjerna och i högre grad väljer att gå ner i arbetstid. Deras hälsa påverkas också i högre grad jämfört med männen, så att de i större utsträckning blir sjukskrivna. Totalt finns en potential att skapa ett ökat samhällsekonomiskt värde motsvarande 5,2 miljarder kronor per år, genom att anhöriga och deras familjer får LSS-insatser i den omfattning och med den kvalitet som de anser att de är i behov av.

[Samhällsekonomisk analys LSS-insatser \(Payoff 2024\)](#)

Temakväll

- **När jag inte längre finns med – att förbereda för den dag man inte längre kan finnas där för sitt vuxna barn med IF**

Det är många svåra frågor som aktualiseras när man planerar för framtiden, både känslomässigt och praktiskt. FUB:s temakväll ger verktyg att börja närma sig dessa frågor genom en inspelad föreläsning och diskussionsfrågor som utgår från Bräcke Diakonis material: ”När jag inte längre finns med”.

[Temakväll- När jag inte längre finns med](#)

Remissvar

- **”Stärkt stöd till anhöriga” (SOU 2024:60)**

FUB anser att anhöriga ofta kompenserar för brister i samhällets stöd, vilket påverkar deras hälsa negativt. För att stärka stödet till anhöriga krävs att den närstående beviljas insatser enligt LSS i tillräcklig omfattning och att insatsen ”råd och stöd” utnyttjas bättre. FUB lyfter behovet av koordinatorstöd för anhöriga till barn med omfattande stödbehov. Det är även viktigt att syskon till barn med funktionsnedsättning får saklig, åldersanpassad information.

[Remissvar \(SOU 2024:60\)](#)

Arbete

FUB arbetar för att personer med intellektuell funktionsnedsättning, som vill testa en praktikplats eller ett arbete, ska ges förutsättningar för att kunna göra det. Som ett led i detta, är det mycket viktigt att nivån på lönebidrag höjs i samma takt med löneutvecklingen i övriga samhället. Det kommer att möjliggöra att flera personer med IF kommer ut på arbetsmarknaden.

Rapport

- **“Nödvändiga arbetsmarknadsreformer - funktionsrättsrörelsens 73-punktsprogram”(2021)**

Våren 2021 presenterade funktionsrättsrörelsen ett 73-punktsprogram med konkreta förslag för en mer inkluderande arbetsmarknad. Detta används alltjämt som underlag vid träffar med beslutsfattare och politiker. FUB var en av huvudskribenterna av rapporten.

[Nödvändiga arbetsmarknadsreformer - funktionsrättsrörelsens 73-punktsprogram](#)

Remissvar

- **“Ökad kvalitet hos Samhall och flera vägar till skyddat arbete” (SOU 2025:29)**

FUB instämmer i utredningens slutsats: ”Staten styr Samhall på ett sätt som driver verksamheten mot gradvis lägre kvalitet, sämre stöd för de anställda och mindre möjlighet till utveckling, dvs. i rakt motsatt riktning i förhållande till Samhalls uppdrag att tillhandahålla meningsfulla och utvecklande arbeten för målgruppen där behoven finns.”

[Remissvar \(SOU 2025:29\)](#)

Remissvar

- **“Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna” (SOU 2024:16)**

Ett av målen med Komvuxutredningen, 2018, var att stärka utbildningen för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning (IF). Reformeringen har istället i flera avseenden inneburit en försämring för målgruppen. De yrkespaket som Skolverket har tagit fram inom Komvux som anpassad utbildning har hittills inte haft någon märkbar effekt för att underlätta övergångar till arbetsmarknaden för personer med IF. FUB betonar särskilt vikten av att förstärka tillgången till arbetsplatsförlagt lärande (APL) inom anpassad vuxenutbildning, eftersom forskning visar att praktik starkt kopplas till anställning. FUB föreslår att det tillsätts en utredning för att införa aktivitetsersättning även för personer över 30 år för att möjliggöra studier och praktik.

[Remissvar \(SOU 2024:16\)](#)

- **“Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle” (SOU 2019:4)**

FUB betonar särskilt hur viktigt det är med en välfungerande studie- och yrkesvägledning för elever som går i, eller har en bakgrund i, grund- och gymnasiesärskolan (nu anpassad grund- och gymnasieskola). FUB anser även att det är nödvändigt med särskilda satsningar för att nå upp till skollagens krav om studie- och yrkesvägledning för vuxenstuderande med en intellektuell funktionsnedsättning.

[Remissvar \(SOU 2019:04\)](#)

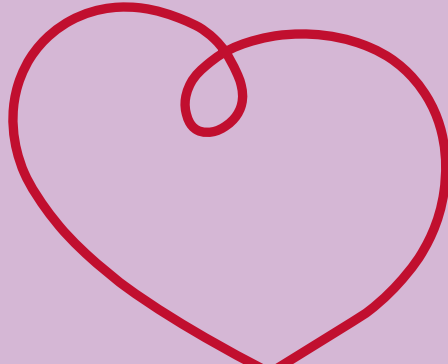
FUB i debatten

- **Debattartikel: “Det är dags nu, regeringen - höj taket i lönebidraget”**

I takt med att lönebidraget urholkas fungerar det allt sämre. Sedan 2018 har antalet anställningar med stöd minskat med 36 procent. Det beror inte minst på att taket för lönebidraget har legat still på 20 000 kronor de senaste fem åren. Trots att arbetskostnaderna under samma period har ökat med omkring 24 procent. FUB var medskribent i Funktionsrätt Sveriges arbetsgrupp till en debattartikel i september 2025 i Dagens Industri.

[Det är dags nu, regeringen – höj taket i lönebidraget \(sep 2025\)](#)

Hälsa och vård

Material på FUB:s webbplats

På sidan finns:

- FUB:s länsförbunds kartläggningar av primärvården, som har tagits fram med anledning av en motion till förbundsstämman 2024 med syftet att sprida goda exempel mellan länsförbunden.
- Avtalsmallar (reviderade 2025) om läkarmedverkan och medföljande personal i samband med sjukhusvistelse. Avtalsmallarna kan lyftas i dialog med kommuner och regioner, där avtal saknas eller behöver förbättras.

[Hälsa och vård | FUB](#)

Remissvar

- **”Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel (S2024/02135)**

Riksförbundet FUB motsätter sig den kraftiga höjningen av högkostnadsskyddet för läkemedel. Personer med intellektuell funktionsnedsättning, IF, är överrepresenterade vad gäller både psykisk och fysisk ohälsa. Många är beroende av flertalet mediciner. Samtidigt har personer med IF en väldigt begränsad ekonomi och oftast inga marginaler för ökade kostnader.

[Remissvar \(S2024/02135\)](#)

- **“God tvångsvård - trygghet, säkerhet och rättssäkerhet i psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40)**

Det är oerhört viktigt att tvångslagstiftningen fungerar rent faktiskt i verkligheten genom att krav som ställs på verksamhet och rättigheter som ges enskilda rent faktiskt genomförs. För detta krävs en höjning av personalkompetensen inom tvångsvården när det gäller personer med IF och autism samt en ökad kunskap om bemötande. Det är även viktigt med en fungerande tillsyn och domstolar som har kompetens om funktionsnedsättningarna och mänskliga rättigheter.

[Remissvar \(SOU 2022:40\)](#)

- **God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)**

FUB instämmer i huvudparten av den omfattande och välskrivna utredningen som handlar om primärvården och som avser att öka det psykiska välbefinnandet samt motverka psykisk ohälsa hos befolkningen. Lagändringsförslaget i 5 kap. 13 a kap. 1§, som innebär en utvidgning av primärvårdens grunduppdrag så att primärvården kommer att svara för hälso- och sjukvård avseende både fysisk och psykisk ohälsa istället för som det nu står enbart fysisk ohälsa, är efterlängtad och är ett stort steg för en attitydförändring i samhället i stort och hälso- och sjukvården specifikt.

[Remissvar \(SOU 2021:6\)](#)

Remissvar

- **En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)**

FUB välkomnar i stort utredningens förslag om en sammanhållen och jämlik vård för barn och unga, inklusive ett nationellt hälsovårdsprogram och fast vårdkontakt. Samtidigt betonar FUB att generella lösningar inte räcker för barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning – det krävs individuellt bemötande, kunskap om funktionsnedsättning, alternativ kommunikation och särskilt stöd. FUB efterlyser också att vården ska vara kompetent och trygg vid övergången från barn- och ungdomsvård till vuxenvård/habilitering, med kontinuitet för att förebygga psykisk ohälsa hos personer med IF.

[Remissvar \(SOU 2021:34\)](#)

- **Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20)**

FUB välkomnar utredningens förslag om att reglering av yrket undersköterska införs. Det är nödvändigt för att säkerställa kvalitet och säkerhet i vård och omsorg, särskilt för personer med funktionsnedsättning. FUB poängterar att kompetens, språkfärdigheter och kunskap om alternativ kommunikation behöver vara krav vid rekrytering – annars riskerar personer med kognitiva funktionsnedsättningar att inte få likvärdig vård. FUB framhåller att för att rätt till vård och stöd enligt lagen (LSS) ska bli verklighet krävs kompetenta medarbetare – utan detta blir lagens kvalitetskrav "tandlösa".

[Remissvar \(SOU 2019:20\)](#)

Agenda 2030

FUB:s verksamhet utgår ifrån funktionsrättskonventionen (se sid 1.) samt Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. I Agenda 2030 finns 17 olika mål som länder arbetar med i syfte att förbättra levnadsvillkoren för världens befolkning. FUB har valt att arbeta särskilt med åtta av de globala målen från Agenda 2030.

[Här kan ni läsa mer om FUB:s utvalda Agenda 2030 mål](#)

Filmer om Agenda 2030

I åtta filmer berättar Agenda 2030 experten Mikael Botnen Diamant och intressepolitiska ombudsmannen Judith Timoney om hur FUB:s riksförbund, länsförbund och lokalföreningar kan använda åtta mål från Agenda 2030, som har särskild betydelse för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

[Agenda 2030 - FUB](#)